

Sångpostillan - Septuagesima

Bidrag från Bengt Pleijel
2010-01-14
Senast uppdaterad 2019-02-10

Septuagesima

Dagens bön: Låt oss be om nåden att få ärva det eviga livet.
Tystnad

Allsmäktige, evige Gud, du som i nåd har kallat oss att tjäna ditt rike –
ge oss kraft att övervinna alla hinder och jaga mot det må
ldär vi får se dina löften fullbordas.

Genom din Son Jesus Kristus, vår Herre och Gud, som med dig, Fader
och den helige Ande lever och råder från evighet till evighet. Dagens budskap: Nåd och tjänst
Andra årgångens läsningar: Jona 3:10-4:11, Fil. 3:1-11 Lukas 17:7-10 Psalt. 25:4-11

Dagens sång: /:O Gud, din nåd är bättre än liv :/
/: Jag vill dig prisa, jag vill dig lova.
Jag vill lyfta mina händer inför dig:/
Psalt. 63:4-5 Bibel 1917

Dagens predikan: Inledning:

Med söndagen Septuagesima går vi nu in i den s.k. förfastan (latin: den sjuttionde. Söndagen ingår i den sjunde dekadens före påsk). Temat är nåd och tjänst. I dagens texter möter vi människor, som Gud tog i sin tjänst. Gud hade då – precis som n – en hel del besvär med sina redskap. Men Gud tröttnade inte på att hjälpa dem. Därför kan de idag hjälpa oss att upptäcka vilken stor nåd det är att Gud vill ta också oss i sin tjänst! Den upptäckten gör, att vi kan gnola på sången O Gud, din nåd är bättre (Psalt 63:4-5). Guds nåd och hans trofasta kärlek är mer värd än det dyrbaraste av allt, nämligen livet. Ett liv utan Gud är inget liv. Vilken stor Gud vi har som i sin nåd vill ta oss i sin tjänst.

I den gammaltestamentliga texten möter vi Jona (Jona 3:10-4:11). Vad har hänt tidigare? Jona får Guds uppdrag att åka till den syndiga staden Nineve och ruska om den med en straffpredikan. Men Noa vill inte. I stället för att åka österut till Nineve, åker han västerut till Spanien. Han löser enkel biljett till Tarshish. Sjöresan blir stormig. Jona hamnar i havet. Men Gud löser returbiljett åt honom och sänder en stor fisk som uppslukar honom. I den stora fiskens buk ber Jona och under bönen förstår han att han behövdes i Nineve. Han far dit. I staden är livet i full rullning. Man handlar och man köper, man knuffas och man trängs, man luras och man fifflar, man ropar och man skriker, man måste roa ihjäl sig för att inte dö av tråkighet.

Genom allt detta går Jona. Han talar inte med någon. Men han ser sig omkring. Blicken är brinnande. Han hittar några lådor. Han stiger upp på dem och han ropar ut: Om fyrtio dagar skall Nineve bli förstört. Det märkliga är nu att stadens alla invånare, 120.000 människor (4:11) , allt folket, alla folkets ledare, ja t.o.m. kungen vänder om. Världens mest lyckade evangelisationskampanj!

Folket i Nineve hittade något, som var bättre än det liv, de levde. De drabbades av Guds nåd och hans trofasta kärlek. De insåg att ett liv utan Gud är inget liv. Nu sjunger vi dagens sång tillsammans med de lyckliga människorna i Nineve.

/:O Gud, din nåd är bättre än liv :/
/: Jag vill dig prisa, jag vill dig lova, Jag vill lyfta mina händer inför dig: /

Vi lyssnar till den gammaltestamentliga texten från Jona 3:10- 4:1-11.

När Gud såg vad folket gjorde, att de upphörde med sin ondska, avstod han från det onda han hotat dem med; han lät det inte ske.

Då blev Jona mycket missnöjd. I vredesmod bad han till Herren: ”Herre, vad det inte det jag trodde redan där hemma? Det var därför jag ville fly till Tarshish förra gången. Jag visste ju att du är en nådig och barmhärtig Gud, sen till vrede och rik på kärlek, beredd att ångra det onda du hotat med. Så ta mitt liv, Herre, det är bättre för mig att dö än att leva.” Herren sade: ”Har du skäl till att vara vred?”

Jona lämnade staden och slog sig ner öster om den. Där byggde han sig en hydda, så att han satt i skugga medan han väntade på att få se hur det skulle gå med staden.

Herren Gud lät nu ett kurbitssträd växa upp över Jona: det skulle skugga hans huvud och befria honom från hans missnöje. Jona blev mycket glad över kurbitsen. Men i gryningen nästa dag lät Gud en mask angripa trädet och det vissnade ner. Och i soluppgången lät Gud en glödhet östanvind blåsa. Solen brände Jonas huvud, han var nära att svimma och önskade sig döden. “Det är bättre för mig att dö än att leva”, sade han. Då frågade Gud honom: “Har du skäl till att vara vred för kurbitsens skull?” Jona svarade: “Jag har alla skäl i världen att vara vred.” Herren sade: “Du bekymrar dig för ett träd som du inte har lagt ner något arbete på och som du inte själv fått att växa, som kom till på en natt och försvann på en natt. Skulle då inte jag bekymra mig om Nineve, den stora staden, där det bor över 120 000 människor, som inte ens kan skilja på höger och vänster, och dessutom många djur.

Är det någon, som begriper något av det, som nu händer? Jona predikar, folket lyssnar, alla vänder om. Till och med Gud, som sagt att han skall sända stora straffdomar över den syndiga staden, också han vänder om! Han avstod från det onda han hotat dem med; han lät det inte ske. Då lämnar Jona staden. Han blir sur, missnöjd, vred. Varför denna konstiga reaktion?

Jona älskar Gud. Han vet att Gud är långmodig och stor i mildhet. Han vet att Gud är nådig och barmhärtig, sen till vrede och rik på kärlek. Ja, Jona vet också att Gud är beredd att ångra det onda han hotat med.

Jona vet detta. Men att komma med denna kärleksförkunnelse till Nineve är som att kasta pärlor för svinen. De skulle bara dra nåden till lösaktighet. De skulle snart fortsätta samma liv som förut. De skulle trampa på Guds kärlek. Jona hade tidigare erfarenheter av detta. ”Jag vet hur det går, när man talar om din kärlek, Gud. Talar man om din kärlek så fortsätter de bara att leva rullan”. Jona hade en gång sett hur man trampade på Guds kärlek. Det var då han profeterade för Jerobeam II. Läs 2 Kung 14:25 och läs om hur Amos (2:6-8, 4:1, 6:6, 7:13) och Hosea i 4:12-14 och profeten Nahum i hela sin skrift berättar om hur det gick för Nineve. Det moraliska förfallet blir allt större. Förtryck, avgudadyrkan, våld mot de fattiga, dryckenskap och andra laster florerar. Om detta talade profeterna Amos, Hosea och Nahum.

Jona visste hur det skulle gå. Han orkade inte vänta på att detta skulle hända. Ja, Jona blir så förtvivlad, att han önskar sig döda i fisken hade han bett om sitt liv. Nu ber han om att få dö. ”Så ta mitt liv, Herre, det är bättre för mig att dö än att leva.” Och Gud svarar mycket enkelt: ”Har du skäl till att vara vred?” Tänk igenom vad du tänker och säger, Jona.

Så går Jona ut ur staden. Han går inte åt väster utan åt öster, ännu längre hemifrån. Han går upp på toppen av ett berg och bygger där en hydda. Han sätter sig ned och väntar på hur det skall gå. Han tänker på att han fortfarande har rätt. Han väntar att allt skall komma löst igen. Han väntade att de skulle sluta fasta och börja festa. Snart börjar de leva rullan igen och lurar varandra, gör varandra illa.

Det är märkliga är att Jona hade rätt. 150 år senare uppträder profeten Nahum. Han talar om Nineve, denna blodstad, så full av lögn och våld, du som aldrig upphör att röva. Det kom en dag då staden Nineve skulle utplånas. Jona hade rätt och Gud hade fe

Jona hade rätt i vad han förstod om mänsklig natur. Han hade absolut rätt i sin förutsägelse vad som händer, när den mänskliga naturen får regera. Men Jona har inte förstått djupet av Guds kärlek. Gud var långmodig och stor i mildhet. Gud hade hjärta för människor. Men Jona hade inte bränt sig på Guds kärlek.

Så därför ger Gud en lektion åt Jona.

Först låter han ett kurbitssträd växa upp, som ger skugga. (Bibel 1917 har ricinbuske, äldre översättningar och bibel 2000 har kurbitssträd). Jona gläder sig över trädet och inser Guds omsorg om honom. Men sedan tar Gud ifrån honom den yttre glädjen. Maskar äter upp kurbitssträdet. Så låter Gud östanvinden komma och den bränner på Jonas huvud. Han är nära att svimma. Men Gud vill Gud ha sagt: ”Jag kan ta ifrån både dig och Nineve mitt skydd. Men nu låter jag dig känna den nöd jag har för Nineve. Jag ömkar mig över den. Jag lider med den” .

Jona svarar inte på vad Gud säger. Det finns inget svar nedtecknat. Gud får sista ordet. Vad viktigt för Guds tjänare att ibland stilla ned sig, vara tysta, ge tillfälle för eftertänksamhet.

Sätt nu in ditt eget liv i Jonas liv. Vad gör du med ditt missmod, din bitterhet, dina besvikelser. Fastnar du i dem, därför att du inte ger dig tid att vara tyst och stilla så att du kan se och ta emot Guds läkande kärlek och höra, vad Han säger.

Kanske du behöver söka själavård hos kung David. Han, som skrivit dagens sång, hjälper dig att släppa taget om alla dina dumma och syndiga tankar och lyfta händerna mot Herren. Då kan du ta emot något som är bättre än liv – Guds nåd och kärleksfulla omsorg. När du gjort det kan vi sjunga in ett budskap i Jona och i alla människor, som är låsta i sina egna tankar.

/:O Gud, din nåd är bättre än liv :/

/: Jag vill dig prisa, jag vill dig lova, Jag vill lyfta mina händer inför dig:/

Vi lyssnar till dagens epistel från Filippobrevet 1:3-11

Jag tackar min Gud var gång jag tänker på er, alltid, i alla mina böner för er alla. Och det är med glädje jag ber för er: ni har varit med i arbetet för evangeliet ända från första dagen, och jag är övertygad om att han som har börjat ett gott verk hos er också ska fullborda det till Kristi Jesu dag. Det är som sig bör att jag tänker så om er alla. Jag har er ju i mitt hjärta; både när jag bär bojer och när jag försvarar och befäster evangeliet delar ni allesammans nåden med mig. Gud kan vittna om att jag längtar efter er alla med Kristi Jesu ömhet. Och min bön är att er kärlek ständigt skall växa och bli rik på insikt och urskillning, så att ni kan avgöra vad som är väsentligt och stå rena och skuld fria på Kristi dag, fyllda av den rättfärdighet som är frukten av Jesu Kristi verk, Gud till ära och pris.

Vad har hänt med den käre Paulus? Så här varm och god var han inte förr. Han var besvärlig, ibland sträng och hård. När han med kristna blev han upprörd, arg, andades hot och mordlust. Han häktade och fängslade många kristna. Alla var rädda för honom. Men så händer det, att den uppståndne och levande Herren Jesus korsar hans väg. Då förändras allt. Han berättar själv om det i brev (se 1 Tim. 1:12-17). Jesu nåd överflödade, skriver han (v 14). Han fann mig värd förtroende och tog mig i sin tjänst (v 12).

Före mötet med Jesus är han rättfärdig. Efter mötet upptäcker han att är den störste av syndare (v 15). Före mötet med Jesus är han hädare och hänsynslös förföljare (v 13). Efteråt en hängiven efterföljare. Före mötet med Jesus, är han mån om sin egen ära. Efter hur han sjunger denna lovsång: Evighetens konung, oförgånglig, osynlig, den ende Guden – hans är äran i evigheters evighet. (v 17).

Nu bär han sina medkristna i hjärtat. Han längtar efter dem med Kristi Jesu ömhet. Ja, han lever i ständig bön. Jag tackar min Gud var gång jag tänker på er, alltid, i alla mina böner för er alla. Han uppmuntrar och tröstar. Han längtar efter att se hur de växer och mognar i sin tro. Vilken värme, vilken kärlek, vilken glädje han sprider. Guds nåd förnyar hans tjänst.

Vi sjunger nu om denna glada upptäckt.

/:O Gud, din nåd är bättre än liv :/

/: Jag vill dig prisa, jag vill dig lova, Jag vill lyfta mina händer inför dig:/

Vi lyssnar till dagens evangelium från Lukas 17:7-10

Om ni har en tjänare som plöjer eller vallar får, säger ni då till honom när han kommer hem från ägorna: Gå genast och slå dig ned vid bordet. Nej, ni säger: Gör i ordning maten åt mig, fäst upp dina kläder och passa upp mig medan jag äter och dricker; sedan kan du själv äta och dricka. Inte får tjänaren något tack för att han gör vad han är ålagd.

På samma sätt med er: när ni har gjort allt som åligger er, skall ni säga: Vi är odugliga tjänare, vi har bara gjort vad vi är skyldiga att göra.”

Är inte detta en rätt svårsmält text? Ljusårs avstånd till vår egen tid med reglerad arbetstid, OB-tillägg, ATP-poäng, MBL-förhandlingar och allt vad det heter.

Och vilken hemsk arbetsgivare! Så helt utan empati och social kompetens. Tjänaren får slita ihjäl sig hela dagen …

Tycker Jesus att det här är ett socialprogram att ta efter? Eller vad menar han? Jesus får oss ju verkligen att stanna till och tänka.

1. Lägg först märke vad Jesus säger: Om ni har en tjänare … Ni - är jag med bland dem? Det är som Jesus vill få oss att tänka. Jag ser ju gärna på andra ovanifrån. Jag ser deras fel. Jag ser hur de utnyttjar, trampar på, mobbar … Men är det mig det handlar om? Hur behandlar jag människor jag har ansvar för. Jag – en maktmänniska!?

2. Lägg sedan märke till tjänaren, som sliter hela dagen med tackor men aldrig får tack för det, fåraherden som får föra får på beten men aldrig själv får föda. När han kommer hem, måste han vara betjänt och passa upp. Är det jag som är tjänaren? Jag jobbar och stressar och sliter och slavar … försöker vara duktig … längtar efter beröm, tack, uppmuntran, löneförhöjning … Men så besviken. Så trött på allt.

3. Lägg märke till honom som talar – Jesus. Kom ihåg vad han ofta talade om. Han berättar om maktmänniskor, som uppträder som herrar. Sedan målar han en kontrast – det himmelska räknesättet: Den störste skall vara som den yngste och den som är ledaren skall vara som tjänaren (se Lukas 22:24-30). Kom ihåg hur han talade om sig själv som tjänaren. Jag har gett er ett exempel, för att ni skall göra som jag har gjort med er. Sannerligen, jag säger er: en tjänare är inte förmer än sin herre, och en budbärare inte förmer än den som har sänt honom. Vet ni detta, är ni saliga om ni också handlar så (Joh 13:15-17)

4. Lägg nu märke till vad Jesus säger till oss i dag: På samma sätt med er: när ni har gjort allt som åligger er, skall ni säga: Vi är odugliga tjänare, vi har bara gjort vad vi är skyldiga att göra.”

Vad menar Jesus? Han låter som Jante: ”Du ska inte tro att du är något.” Han låter som Lasse Johansson Lucidor, som 1608 skrev:

”Jag ryser in i mörket när min uselhet jag ser.
Jag vill ropa upp till bergen: Överskyl mig, rasa ner …” (Psalm 62:3).

Vill du, Jesus, verkligen trycka ned oss i vår oduglighet? Så dåliga är vi väl inte? När vi ser en hopskrynkad, trött och knuten människa, försöker vi ju göra allt för att uppmuntra: ”Du vet väl om att du är värdefull? Du är så duktig. Jag blir så glad när du …”.

De stora ögonblicken i våra liv är kanske inte, då vårt namn flög ärat över jorden, utan då vi fick en liten, trött och ledsen människa rätta på sig och tycka att livet ändå är rätt så gott …

Ja, vad menar du Jesus? Oduglig tjänare! Tycker du verkligen det, Jesus?

När vi vänder oss mot Jesus för att tala ut med honom om detta, ser vi något vi inte lagt märke till förut, då vi gick där och hukade oss i vår självupptagenhet. Vi ser det som välsignelsen talar om: Herren låte sitt ansikte lysa över er och vare er nådig.

Vi ser hans ögon. Hur kan de vara så fyllda av nåd och kärlek och godhet?

Det händer något med våra ögon, när vi ser in i hans (se Psalm 154:3).

Vi ser hans händer. De är sträckta mot oss precis som på korset. De säger: Kom!

Det händer något med våra händer, när vi ser hans händer. Vi lyfter våra händer, vi tappar taget om allt vi kånkat på – besvikelser, bitterhet, medaljer – allt som gör att vi är så fångade i oss själva.

Vi hör hans röst: Förstår ni inte att ni är alldeles odugliga som tjänare så länge ni regeras av ert eget stora JAG? Låt mig få ta hand om allt ert, så kan ni få allt mitt.

Vilken befrielse! Vilken nåd! Vilken kraft till tjänst!

Vi sjunger dagens sång. Och när du gör det, gör då det du säger i sången att du vill göra!

/:O Gud, din nåd är bättre än liv :/

/: Jag vill dig prisa, jag vill dig lova, Jag vill lyfta mina händer inför dig:/

Du ordbrukare!

1. Berätta om Jona.

Varför vill han inte till Nineve?

Vad gjorde han då han fick ”buk-arrest”?

Varför vill han till sist till Nineve?

Berätta vad som händer där?

2. Berätta om Paulus.

Hur såg han på sig själv före mötet med Jesus?

Hur såg han på sig själv efter mötet med Jesus?

Finns det något ord ur hans brev till oss idag som du vill ta med dig och göra till ditt?

3. Berätta om den oduglige tjänaren.

När människor reagerar inför denna text och säger: Jesus talar precis som Jante.

Han vill bara få oss att känna oss misslyckade – vad svarar du på det?

4. Berätta om dagens sång.

O Gud, din nåd är bättre än liv.

Jag vill dig prisa, jag vill dig lova,

Jag vill lyfta mina händer inför dig:/ Vad tänker du på när du sjunger den sången?

Har du upptäckt vad som är bättre än liv?

Eller sitter du fortfarande och suckar med händerna knutna omkring dig själv?